

ELŐFIZETÉS

MEGYEK:
Egy évre 24 havonta.
Egy hóra 2 havonta.

VIDÉKEK:
Egy évre 24 havonta.
Egy hóra 2 k. 50 l.

MEGJEJÁRÁS:
4-heteses postai ár egymás 20-án,
minden követelmény 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 99.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézervény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, október 22.

Elfoglaltuk Szabácsot.

(Piot előtt és Üszküb közelében állnak a bolgárok.)

Budapest, október 21. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Czartorysktól nyugatra és délnyugatra tegnap is egész nap hevesen folyt a harc. Kulekovicetől délkeletre osztrák-magyar és német csapatok erős orosz támadásokat vertek vissza. Styr mellett tegnapi harcokban egyezer-háromszáz orosz elfogtunk és három gépfegyvert zsákmányoltunk. Nowo-Alexiniecnél ma reggel ellenség egy előretörését megghusítottuk. Egyéb ujság nincs.

Olasz hadszíntér:

Egész délnyugati harcvonalon nagyszabású harcok folynak. Tiroiban tegnap az olaszok számos erős támadása omlott össze erős hadállásainkon. Így csapataink Vielgereut fensíkon tegnapelőtti éjszakán hat támadást vertek vissza és tegnap napközben támadó ellenséget háromszor visszavetették. Ugyanez volt ott a sorsa ma éjjel az ellenség egy nagy haderővel végrehajtott támadásának. A Dolomitokban új olasz támadásokat utasítottunk vissza. Col di Lanán, Monte-Siefen és Schluderbachtól délre levő határdombnál, az ellenség, amely ezen területen már napok óta fáradozik, sehol sem tudta csak a legcsekélyebb eredményt is elérni. Karni nyergen, Wolagi-tóól nyugatra az olasz alpesi csapatok egy támadását vertük vissza. A tengermelléken az olasz tüzérség tüzelése legnagyobb hevességre fokozódott és napközben az egész Isonzó harcvonalon tartott. Ellenséges gyalogsági és műszaki csapatok közeledési kísérleteit gyalogsági és gépfegyvertűzünk megghusította.

Délkeleti hadszíntér:

Csapatunk bevonultak Szabácsba. A Maosvát megtisztítottuk az ellenségtől. Kövess gyalogsági tábornok hadserege és a Morava mindkét partján előnyomuló német haderő szorosan csatlakozva egymáshoz egyre mélyebben nyomul elő Szerbia földjére. Kövess tábornok osztrák-magyar csapatainak nyugati csoportja a Kolubara magaslatain a Farnja torkolata körüli területig nyomult elő, míg keleti csoportja Grockától délre harcolva kel át a Rajja völgyön.

A bolgárok Zajecar és Knjazevao közt a Timok völgyébe nyomultak elő és Pirottól keletre a fővédművekhez ágyutűztávolságra közeledtek. Egyik hadseregük előcsapatai tegnapelőtt harcolt kiterjedt területen a Kumanovo medencébe való kilépést és a Vardar völgyébe való bejutást. Hőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elérték a németek a Duna partját.

— Negotinnál harcolnak a bolgárok. —

Berlin, október 21. (Hivatalos). A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Lényeges esemény nem volt.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Mitautól északkeletre, Borkowitztől Bersemündeig elértük a Duna partját. Ottani harcokban eddig összesen egyezerhatszázhuszonöt orosz

elfogtunk el és hat gépfegyvert zsákmányoltunk.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja.

Baranovicitől keletre az oroszok támadását ellentámadásunkkal visszautasítottuk.

Linsingen tábornok hadcsoportja.

Styr mellett Czartorysk vidékén a helyi harcok terjedelme megnöveke-

dett. Egyik ott harcoló német hadosztály egy részének jelentékeny túlerő elől hátrább levő állásba kellett visszamennie, miközben elvesztett néhány ágyut, mely állásban utolsó pillanatig kitarított. Ellentámadásunk folyamatban van.

Balkán hadszíntér:

A szövetséges csapatok egész arcvonalon követik a lassan hátráló ellenséget. Ripanjtól délre és keletre a szerbeket nagyon megerősített állásukból déli irányba vetették vissza. Előcsapataink elérték a Stepojevao—Leskovao—Baba vonalat. Moravától nyugatra a német csapatok Selevacon és Saraocin át, a folyótól keletre pedig Vlaszidon és Rasanácon át Ranovao felé nyomulnak előre.

Bolgár csapatok Negotinnál harcolnak. Tovább délre elérték a Zajecar—Knjazevaoi országutat. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Makedónia felszabadítása

A bolgár vezérkar jelentése.

Érkezett éjjel 2 órakor.

Szófia, október 19. (Hivatalos.) A bolgár főhadiszállás jelenti: Csapatunk, amelyek az Alsó-Timokon át haladnak előre, már Negotin városában állanak, ahonnan a szerbeket visszavetítették. Az ellenség benyomulásunkkor pánikszerű futással menekült. Egy tisztet, ötven közembert elfogtunk, egy tiszt, 150 közember elesett. A Timok völgyében csapataink a következő vonalat érték el: Czarni Vrh (713-as magaslat), Vetren (800 háromszögletű pont), Peilat (898), Hoinica-magaslat (795), Vidoevoi falu (Knjazevao-tól 2—6 kilométernyire keleti irányban) Yassen-magaslat (800 m.), Gabar-magaslat (875). Pirot táján csapataink heves harcok után elfoglalták a stratégiai szempontból fontos Tursko Vade és Tursko Labado pontokat. A Vidlics Planinán Vranja vidékén csapataink megvetették lábukat és husz kilométer hosszúságban elfoglalták a bolgár Morava völgyét. A Vranjában kezünkbe került zsákmány össze-
számlálása még nem történt meg, de már eddig is megállapították, hogy többek között 2 millió Berdan rendszerű töltény, egy millió transz értéku dohány esett kezünkbe. A bojanovci pályaudvaron 10.000 mm. szénát ejtettünk zsákmányul. Csapatunk, amelyek Egri-nalánka táján előre nyomulnak, rohammal elfoglalták a megerősített Stracin hadállást, a szerbeket visszavetítették és erőteljesen üldözik azokat. Kumanovo irányában a Bregalnica völgyében offenzívánk a legnagyobb gyorsasággal halad előre. Az egész völgy, valamint az Ovse-Polje síkság a kezünkben van. Kosanai, Radoviste, S ip, Kliseli, Sveti-Nikola és Kratovo városok birtokunkban vannak. Lovasságunk, amely a visszavonuló szerbeket áldozati S ip és Kliseli között utólérték azokat és szétugrasztotta őket, csak mintegy 2000 főnyi szerb csapat menekülhetett el az új sötétjében. A meghódított felszabadított terület lakossága

leírhatatlan lelkesedéssel fogadja csapatainkat. Katonáinkat bevonulásukkor virágcsalóval fogadják és mint régóta várt felszabadítókat üdvözlik őket, harcossainkat lelkes óvációkban részesítik. A harctéren lévő hadsereg nagy vezérkara.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelentő: A Dardanellák Annatorfa szakaszán tüzéségünk ellenséges csapatokra tüzelt, amelyek sáncok építésével foglalatostkodtak. Ugyanott egy ellenséges torpedónaszádót vett tűz alá, amely Kirics Tepet bombázta. Ari-Burnu előtt 18-áról 19-ére virradó éjjel tüzéségünk egy ellenséges ágyúnaszádót, a mely jobb-balszárnyunkat eredmény nélkül bombázta, elhallgattatott és visszavonulásra kényszerítette. A Szed il Bahr szakaszon időnként tüzéségi tűz, bombavetés. A többi frontról nincs jelenteni való.

Jövőre tűzifa-hiány fenyeget.

(Szünetel a fatermelés Arad megye erdőiben. — A termés biztosítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 21.

A hadviselésben époly fontos az ország gazdasági jóléte, mint a harcoló seregek szellemi és technikai felszerelése. A második ezteendőtt élő világháború tanulságai megtanítottak arra, hogy fokozott figyelmet szenteljünk gazdasági erőnk fenntartására. Termékeny, a megszokottnál többet termő, a legszükségesebb élelmiszerek fokozott tömegét megtermelő tenni a földet, nem hagyni bevetetlenül semmit, ami bevethető és előteremteni a hadbavonult tizezreinek hiányában megfogynakozott gazdasági munkássó pótlását: ezek a követelmények biztosíthatják a háború sikeres és győzelmes végéig az itthon, a „Hinterland“ gazdasági megingathatlanságát.

Arad megye gazdasági viszonyairól hí képet ad az alispán fősavas jelentése, amely beszámol a jó mezőgazdasági viszonyokról, de nem hallgatja el azokat a nehéz és sok gondal fenyegető állapotokat, amelyek az erdőgazdasság és fatermelés terén mutatkoznak. Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán jelentésének ezek a részei így hangzanak:

Arad megye buzatermése sokkal jobb a múlt événél.

— A háborús állapotok folytán beállott igászó és munkáskéz hiányát a gazdaközönység általában véve elismerésre méltó buzgalommal és szorgalommal igyekezett pótolni. Kétségtelenül igazolja ezt az a körülmény, hogy a legfőbb gazdasági kulturánövényekkel bevetett terület nagysága — tilán az egy cukorrépat kivéve — ez évben is alig maradt mögötte az előző évi területnek.

Az időjárás a tavaszi vetőmunkálatok idején nem volt kedvező, minek folytán az árpa és zab vetésével a gazdák sok helyen megkészték, s ezt a későbbi kedvezőbb időjárás sem tudta már teljesen pótolni. Ennek dacára a tavaszi kalászosok terméseredménye nem sokkal maradt mögötte a múlt évének, az észieknél pedig a különösen legfőbb kenyérlterményünknek a buzánál az ideai termés messze felülmúlta a tavalyit. Az aratási

munkálatok általában véve kedvező körülmények között, a rendez időnél néhány nappal előbb vették kezdetüket. Később azonban bekövetkezett esős időjárás nemcsak a behordást és esőplést késleltette nagy mértékben, hanem a keresztekben még kint levő gabonában úgy mennyiségileg, mint minőségileg is jelentősen kárt okozott, úgy, hogy a esőplőgépekből igen sok csírás gabona került ki.

Kukoricából és egyéb kánásnövényekből (burgonya, répa, dobány stb.) szintén kielégítő termés várható, de félt, hogy ezek a növények a hirtelen bekövetkezett hűvös időjárás miatt nem lesznek képesek teljesen beérni.

Tűzifahiány fenyeget.

A hosszú háborúnak az erdőgazdaságunkra vonatkozó, s már a megelőző alispáni jelentésben jelzett káros kihatásai uspról napra nyomatosabban nyilvánultak meg. Az erdőállományban lényeges és feljegyzésre méltó változás, avagy pusztítás nem maradt fel meyan, de az erdőgazdasság minden ágában a kihatásaiban káros visszamaradás nyilvánult meg.

A haszonfatermelés csökkenése, sőt mondhatni teljes szünetelése a mindennapi élet szükségleteinek fedezésénél nem tűnik fel, hiszen úgy a köz, mint a magániparkazések szünetelnek. De a napi szükségletet képező tűzifatermelés elmaradása csaknem elviselhetetlenül érezteti következményeit. A jelen fűtési időnyre az erdei rakodók és vágások, ha nem is fölösleges, de elegendő készletekkel rendelkeznek. S ha a készleteknek a fogyasztási helyekre és a vasuti állomásokra való szállítása a vasuti kocsi hiánya, illetve a munka és fuvarerő nem léte s a bérek magasága miatt nehézségekbe is ütközik. — tűzifa inségtől még sem kell tartani, mert a meglevő készletek valamelyes módon — ha magas áron is — a fogyasztó közönséghez jutnak annál is inkább, mert a kormány részéről meglettek téve az előzetes intézkedések a tűzifa piacra jutásának megvalósítása céljából; de a jövőben fenyegető tűzifa hiány, a termés szünetelése következtében, már most érezteti előjeleit.

A hatóság részéről minden lehető módon intézkedés tétetett a jelenlegi tűzifahiány enyhítésére. Nevezetesen engedélyezve lett a megelőző télen termelt, feldolgozott, de a vágásokból ki nem szállított faanyagok már a nyár végén és az ősz elején eszközölhető kifizetésre s a vágások oly időben lesznek kijelölve, hogy az alsóbb néposztály azok hozamából fedezhesse tűzifa szükségletét. Rendkívüli felhasználatok engedélyezésével szintén a tűzifa szükséglet lehető pótlása előztatik. A kihasznált területek felújítása, habár az állam részéről a csemeték fölös számban, díjtalanul adományoztatnak; valamint a közérdek szempontjából oly nagyfontosságú vízmosás-megkötési munkálatok és kopárfásítások teljesen szünetelnek.

Gyenge szőlőtermés, jó borárok.

A szőlőkben a nedves időjárás, az oidium és más szőlőbetegségek csökkentették a kilátásban volt nagy termést. Az említett bajok következményeképen az aradi hegyláán az idén minőségileg és mennyiségileg gyenge közepes termés várható.

A borkereskedelem a tavasz kezdetén normálisan fejlődött, amennyiben az őszi árakhoz arányitva elég jól voltak értékesíthetők a készletek egész addig, amíg június tájban egyszerre hirtelen pangás állott be. Ez a pangás nem tartott túl hosszú ideig, míg azután

augusztus hóban a borárok jelentősen emelkedtek. Ma már múlt évi és régebbi bor-készlet alig van. Az uibor iránti kereslet pedig olyan mérvet öltött, hogy azok a gazdák, akik termésüket nem siettek értékesíteni, azok számításait a gyengébb termés miatt is megkérdőjelezték az ideai termelési évben.

Kevés az orvos a megyében.

A vármegye közegészségügyével foglalkozva felemliti az alispán, hogy a megyebeli gyógyszertárak közül a csernői, kezelő miatt egy év óta zárva van, a többi gyógyszertárak működésük körül akadály nem merült fel. A vármegye területén be van jelentve 48 működő orvos, kik közül hadbavonult 14; a visszamaradtak megfeszített munkával látják el a vármegye egészségügyét. Fokozza az orvosok munkakörét a vármegye területén felállított 19 vöröskereszt kiegészítő kórház 807 betegágyév.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órakor.

Abba hagyták az angolok a nyugati offenzívát.

London. A Times írja: A szövetségesek a nyugati nagy offenzívát végleg abban hagyták. Az offenzíva áldozatait igazolja az oroszoknak ezáltal elért megkönnyebbülése. Nem valószínű, hogy az offenzíva még ez évben újra felvehető lenne. A helyzet nehéz, de bátortalanságra nem jogosit.

Anglia az orosz politika ellen.

London. A Manchester Guardian vezércikkben írja: Ha Moszkvában kihirdetik az ostromállapotot, akkor ez annak a jele, hogy a kormány el van határozva arra, hogy minden politikai reformot visszautasít, s a reformmozgalmat határozottan elnyomja. Az időpont nagyon szerencsétlenül volt megválasztva. A meddig a németek erőteljesen előreláadtak, az orosz kormány figyelemmel volt a dumára, azonnal megsiketült azonban, amikor Németország elhanyagolta Oroszországot s akciót kezdett a Balkánon. Nem szívesen gyakorolunk kritikát a háború folyamán a szövetséges kormány felett, de az orosz kormány legszigorubb kritikusi magában Oroszországban vannak. Valamennyi párt példátlan egységességet mutat e kritikában.

El kell csapni az egész angol kormányt.

London. A Morningpost a kabinet teljes rekonstrukcióját ajánlja. A jelenlegi kormány igen nagy. Az ország legkitünőbb embereinek kellene együttműködniük, hogy egy kis, de erőteljes kormányt alakítsanak, hogy Németország ellen küzdjenek, hogy csak két politikai párt maradjon fel-szinen.

Új toborzás Londonban.

Amsterdam. A Nieuwe Courant jelenti Londonból: A Cityben ma lord Derby toborzási terve értelmében felszólították a nőilen férfiakat, hogy lépjenek be a hadseregbe. A kik a listába már be vannak vezetve, de a kikre nincs azonnal szükség, napi három shilling zsoldot kapnak.

Hamilton hadbírótság előtt.

London. Hamilton tábornokot a tengerészeti parancsnokság vádjára vizsgálóbíró elé állították.

Kumanovo és Uszküb közé nyomultak a bolgárok.

(A bolgár király a háboru befejezéséről. — Általános visszavonulásban a szerbek.)

— Távirati tudósítás. —

Szófia—Budapest, október 21.

Végéhez közeledik az európai háboru!
Ferdinánd bolgár cár második kiáltványa a néphez.

Szófia. Ferdinánd király a bolgár néphez a következő manifestumot intézte: Bolgárok! Mindovájan tanui vagytok azoknak a hihetetlen erőfeszítéseknek, a melyeket egész esztendőn keresztül az európai háboru kitörése óta tettem, hogy a Balkánnak békét és országomnak nyugalmat teremtsék. En és kormányom azon fáradoztunk, hogy az eddig megőrzött semlegességünkkel megvalósítsuk a bolgár nemzet ideáljait. A háboruban álló nagyhatalmak mindkét csoportja elfemeri azt a nagy igazságtalanságot, a mely Makedónia felosztásával bennünket ért. Mindkét hadviselő csoport megegyezik abban, hogy Makedónia legnagyobb részének Bulgáriához kell tartoznia. Csak Szerbia, a hűtlen szorossédunk maradt barátainak és szövetségeseinek tanácsai ellenére halthatatlan, távol attól, hogy tanácsokra hallgasson. Szerbia szenvedélytől és kapzsiságtól vezérelve megtámadta saját területünket és vitéz csapataink kénytelenek voltak hazai földünk védelmére fegyvert ragadni.

Bolgárok! Drága nemzeti ideáljaink voltak azok, amelyek 1912-ben kényszerítettek, hogy vitéz hadseregemet harcra hívjam, hogy lobogtassák a szabadság zászlóját és törjék ketté a rabság bilincseit. A szerb szövetségeseink voltak akkor a főokai annak, hogy Makedóniát elvesztettük. Kimerülve a kifáradva, de legyőzetlenül kellett be vonnunk lobogóinkat, ismét jobb napokra várva. Ezek a napok gyorsabban jöttek el, mint várhattuk.

Az európai háboru a vége felé közeledik.

A központi hatalmak győzelmes hadai Szerbiában vannak és gyorsan nyomulnak előre.

Felhívom a felfegyverzett bolgár nemzetet, hogy védje meg a hűtlen szomszéd által bemocskolt hazai földet és szabadítsa fel a szerb járom alatt nyögő testvéreinket. Igasságos és szent a mi ügyünk.

Ezennel megparancsolom vitéz hadseregemnek, hogy üsse el az ellenséget a királyság határaitól, semmisítse meg a hűtlen szomszédot és szabadítsa fel a szerb járom alatt sínylődő testvéreinket.

A központi hatalmak vitéz hadseregeivel harcolunk a szerbek ellen.

Győzelemről győzelemre haladjon a bolgár katona! Előre! Isten áldja meg fegyvereinket!

A manifestumot a király írta alá és az összes miniszterek ellenjegyezték.

Uszküb és Kumanovó felé.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A Mackensen tábornagy által vezetett szerbiai hadműveletek valamennyi fronton a legkedvezőbbben haladnak. Haderőnk Szabácsot elfoglalta. Az Avala-hegységtől délre fekvő területen a Ralja felső folyásánál osztrák-magyar és német csapatok déli irányban nyomulnak előre, mialatt mindazokat az ellenséges erőket, melyek még a Ralja felső folyásának vidékén tartózkodnak, a Semendriától délre, az alsó Ralján átkelt Gallwitz-hadsereg is fenyegeti a csapatok felderítő osztagai már minden irányban előre vannak tolvá.

A Gallwitz-hadsereg keleti csoportja Bozevától délre már további sikereket ért el, úgy, hogy a német előnyomulás már Petrovác ellen irányul.

Kövess tábornok csapatai, melyek a centrumban, délre az Avala-hegységtől nyomulnak előre, előretörésük során eljutottak az Arangylovác felé vezető országhuttra, ama magaslati láncolatra, amelyen a Ralja forrásvidéke van.

A bolgárok ellenállhatlan energiával és a legszebb eredménnyel támadnak. Az északi Timok-vidékre vivő nizi vasutvonalat Zajecsárnál elvágják. Vranja elfoglalásával a bolgárok megakadályozták a kapcsolatot a Szalónikiban partraszállt entente-csapatokkal. A szerbek tehát az egyetlen vasutvonal nyugati elágazásán juthatnának összeköttetésbe szövetségeseikkel. Offenzívánk továbbfejlődése azonban e vasutvonalrész is csakhamar veszélyeztetni fogják és pedig nemcsak közel a görög határhoz a Vardar-folyónál, hanem a központi vidéken is. **A bolgárok ugyanis Kumanovo ellen nyomulnak és ha e községet elérték, az előbb emlitett még nyitott vonalrész csomópontja Skopljenél (a volt Uszküb) egy napi marssal elérhető.**

Visszavonulnak a szerbek a Timok völgyéből is.

Genf. Nisből érkezett jelentések elismerik, hogy a bolgárok támadással meglepő eredménnyel jártak az első héten. A félhivatalos „Samouprava” bejelenti, hogy miután a bolgár offenzíva igen nagy erővel kiterjesztett az egész Timok-völgyre, a szerb hadvezetőség elhatározta, hogy itt nem fog semmiféle ellenállást kifejteni. Putnik vajda parancsára a tulerő elől visszavonták a szerb csapatokat és a Timok völgyéből az ország belseje felé szállították őket. A szerbek most a második védelmi vonalon helyezkednek el és főleg abban bizakodnak, hogy a Strumicától délre folyó harcokba beavatkozott entente-csapatok az előrenyomulást feltartóztatják.

A megkésztett segítőcsapatok.

Az entente már nem szólhat bele a szerb háboruba.

Krisztiania, október 21. Az Aftenposten berlini levelezőjének alkalma volt egy előkelő német katonai méltósággal beszélgetést folytatni, aki elmondta, hogy német katonai körökben az a nézet, hogy ha az angol-francia hadvezetőség Szalónikiból éjjel-nappal küldene is csapatokat Szerbia belseje felé, akkor is négy hétig tartana, míg 150.000 ember Uszkübt elérné. Minthogy azonban a német, osztrák-magyar és bolgár seregek már most is alig kétszáz kilométernyire vannak egymástól, a szerb csapatok, pedig közéjük vannak ékelve, egészen ki van zárva, hogy az entente serege idejekorán érkezzenek és beleszóljanak a küzdelembe.

Szerbián nem lehet már segíteni.

Csapatok helyett stratégiai tanácskozások.

Kopenhága, október 21. A Politiken a balkáni helyzetről a következőket írja: A múlt év szeptembere óta, mikor az egész világ feszült érdeklődéssel várta, sikerül-e a németek-

nek Páris közelében áttörni a francia hadvonalat vagy sem, a világháboru egész lefolyása alatt nem volt az érdeklődés olyan nagy, mint most, mikor a központi hatalmak és Bulgária közös támadásba léptek Szerbia ellen. Ha tervük sikerül, úgy az annyit jelent, hogy a gallipoli akció, mely az entente-nak olyan rémséges áldozatába került eddig is, egészen dugába dől. Mit tehetnek azok a csapatok, melyeket az entente most Szalóniknál partra szállít, hogy az ententét a katasztrófától megmentse? Lehetnek-e idejekorán Szerbia segítségére?

Grey az angol alsóház ülésén, amikor a balkáni helyzetről szólt, nem volt abban a helyzetben, hogy nagy ígéreteket tegyen Szerbiának. Mindas, amit kiáltásba helyezett, az volt, hogy a négyes-entente katonai szakértői tovább is folytatják megbeszéléseiket abból a célból, hogy az egységes stratégianak lehetőségét megtalálják, mellyel a Balkán eseményeibe beleszólhassanak. Ez a kijelentés a legjobb bizonyíték annak, mennyire tudják az entente vezető politikusai, hogy a Balkánon való eredményes fellépés milyen nehézségekbe ütközik és az ember önkénytelentől is azt a benyomást teszi, hogy maga Sir Edward Grey is meg van arról győződve, hogy Szerbián nem lehet már segíteni.

A németek előnyomulása Szerbiában.

A német délkeleti hadsintér sajtóhadiszállása:

Az oly szerencsésen végződött dunai átkelés óta a német csapatok folyton harcban állanak. A gyors átkelés folytán meglepett ellenségnek nem volt ideje, hogy az éppen átcsoportosítás alatt levő csapatait hamarosan összevonja a második védelmi vonalra s ezért Pozsarevácól nem bírta feltartóztatni a németek támadását.

A német előnyomulás főiránya természetesen a Morava-völgye, amely Szerbia élettere és iránya a Szendrőtől Kragujevácsig terjedő ut. Csak lépésről-lépésre lehet legyőzni a Podunavje-hegyvidék nehézségeit az osztrák-magyar csapatokkal való parallel együttműködéssel, a melyek messzebb nyugatra ugyane hegyvidékben küzdenek a szerb hadsereg zömével.

Egy másik német támadó oszlop Soscovától Sollianác felé masíroz, egy 3-ik pedig a Pozsarevácól elágazó peki úton és a Mlava-hegyekben. E két hadoszlop harcainak hegyi háboru jellegű van. Előnyomulásuk az utánpótlás nehézségei és a szerbek makacs ellenállása következtében igen lassu.

A szerbek az egész terepet szinte lépésről-lépésre berendezték a védelemre s egyik védővonaluk a másikat követi. Mivel az előrenyomuló német csapatok parallel összeköttetése hiányzik, azért nagy óvatossággal történik az előbbrejutás.

Az utóbbi napokban különösen heves harcok folytak a Crnoe és Boze melletti magaslatokért, amelyeket azonban végül is elragadtak a szerbektől, akik vitézül helytálltak.

Az offenzíva, amely nagy esztendőnek tekinthető, tulajdonképpen számos, látszólag egymástól független részharcokra bomlik, amint ez nem is lehet másként a hegyi háboruban, amely a nehéz áttörés és a mindig lehetséges meglepetés következtében teljes óvatosságot, éles figyelmet s minden részletre kiterjedő hadvezetést igényel. Ez a nehéz feladat mindaddig a legnagyobb mértékben sikerült és a német és osztrák-magyar hadsereg együttműködése is mintaszzerű. A hadiszerencse mostanáig nekünk kedvezett és megállapítható,

hogy a szerbek ellenállása kisebb volt, mint hitték.

Napról-napra bebizonyul a szövetséges társaság abszolút fölénye. Nagyobb, zárt csapat-tömegeket még nem fogtunk el, aminek oka az, hogy a hegyek közt a szerbek kisebb csapatokra osszolvá harcognak. Kisebb szerb csapatokat azonban gyakran foglyul ejtünk.

A szerb csapatok kategóriája igen vegyes. Soratonaság közt együtt a népfelkelés első és második osztályává. Fegyverzetük általában jó, a szerb népfelkelőkénél sok a török puska, amelyet az első balkán háborúban zsákmányoltak. A második kategóriába tartozó népfelkelőknek nincs uniformisuk. A soratonaság egyenruhája részben orosz, részben angol, úgy, hogy a szerb csapatok külseje igen tarka.

A foglyok általában megtagadják minden fővilágosítást. Egy százados azonban mégis elmondta, hogy a szerbeket nagyon meglepte a németek offenzívája és nem voltak jól informálva a támadók haderejéről. Az ország hangulata igen nyomott, amihez hozzájárul még az is, hogy éles ellentét van a kormány és a király közt. Szerinte franktörökök csak a határvidéken harcognak, míg az ország belsejének lakossága, amely minden áron a békét óhajtja, nyugodtan fog viselkedni a hódítókkal szemben.

Az ellenséges repülők nem dolgoznak, bár egész sereg francia aeroplán és pilóta van Szerbiában. Ez az oka annak, hogy dunai átkelésünk annyira sikerült.

A legközelebbi időben aligha játszódna le döntő harctéri események Szerbiában, mert előbb a hegyi háború réseletharait kell megvívni. A tulajdonképeni sikerekhez és eredményekhez csak akkor jutunk el, hogy ha az a stratégiai nyomás, amelyet a három irányból előretörő német, osztrák-magyar és bolgár hadsereg kifejt, annyira megközelíti egymást, hogy taktikailag is érezhetővé válik.

A partraszálló oroszokat várja a török.

Bukarest. Az *Universul* jelenti, hogy a bolgár-török megegyezés értelmében a partra szállítandó orosz csapatokkal szemben az első összefütközéseknél csak török haderő fog harcolni.

Tulihaladott minden közbelépés a szerbek érdekében.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A bolgár hadsereg számban és katonailag folyton, óráról-órára előbbre jut szerb területen, úgy a centrumban, mint északon megakasztotta a vasuti forgalmat és most, amikor az entente csapatok észak felé igyekeznek, veszeiyezteti délen a Vardar vasutat is, amelyet Istipból egynapi meneteléssel elérhet. Már ma is, a jövődőlés ódiuma nélkül megállapítható, hogy az események tulihaladottakká tettek minden sikeres intervenciót a szerbek érdekében. Az osztrák-magyar és német csapatok offenzíváját semmi sem tudja már befolyásolni.

Ferdinánd király vaskeresztjei.

Szófia. Vilmos császárral Ferdinánd királynak az első és másodosztályú vaskeresztet adományozta.

Jegyezzük a harmadik hadikölcsönre!

Augusztia főhercegnő és Mackensen hadvezér Temesvárott.

(Hazavitte a fenséges asszony egy anya Oroszországban amputált fiát.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 21.

Temesvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója éjjel: Augusztia főhercegnő, József királyi herceg, a temesvári hadtestparancsnok neje, esütőtörökön Temesvárra érkezett a jöveteleének célja a temesvári kórházak megalapítása. A program szerint Augusztia főhercegnő esütőtörökön délután érkezett Temesvárra a két óra és hét perckor befutó budapesti gyorsvonattal. Társaságában voltak Majthényi Anna udvarhölgy és Libits Adolf udvari tanácsos, jószágkormányzó. A pályaudvaron a fogadtatás a magas vendég egyenes kívánságára elmaradt, a peronon csupán Joanovich Sándor kormánybiztos-főispán fogadta Augusztia főhercegnőt, aki megérkezése után azonnal megkezdte a kórházak látogatását.

Augusztia anyai szíve.

Közvetlenül a fogadtatás után megható és mindenképpen megindító jelenet folyt le. A főhercegnő szalonkocsijából szállott ki egy magas fiatal honvédhadnagy. Két mentőóra támaszkodott: a jobb lába le volt vágva. A tömezből ekkor kivált egy idősebb hölgy és sirva-sikoltva tört magának utat a közönség között, odafutott a főhercegnő mellett álló hadnagyhoz, a helyére ölelte és zokogva csókolgatta. Fuldokló zokogás között ismételtette, mondogatta:

— Fiam, édes jó fiam!

A honvédhadnagy Alexandrovics Gábor, Alexandrovics Gábor nyug. Máv. főellenőr fia, a ki még az elmúlt év augusztus havában súlyos sebesüléssel orosz fogdába került, ott levágták a lábát és a kit mint rokkantat az orosz fogdákból nemrég hazabocsátottak. Azóta Budapesten volt kórházban és édesanyja a háború kitörése óta most látta meg először a fiát. A főhercegnő boldor mosolygással nézte az ölelkező anyát és fiát, majd odafordult Alexandrovicsnéhez:

— Asszonyom, tudom, hogy az anyai szív vágyódott fia után, hát hazahoztam a kedves fiát. Nekem is van fiam!

Alexandrovicsné annyira meg volt hálva anyjára a megindultság hatása alatt állott, hogy megragadta a fenséges asszony kezét, hálásan megcsókolta azt és csak ennyit tudott mondani:

— Köszönöm, nagyon köszönöm.

Tudósítónk kérdésére Alexandrovics hadnagy elmondta, hogy Augusztia főhercegnő szony tegnap estefelé Budapesten a Gondviselés kórházban járt, ahol őt is ápolják, vele is elbeszélgetett, mint annyi más bajtársával és mikor megtudta, hogy temesvári fia megígérte neki, hogy magával hozza szülői látogatására huszonegy órára, holnap délután ismét visszaviszi magával. Mikor Alexandrovics megindultágtól és boldor örömtől remegő avóját — aki az utolsó pillanatban értesülve távirat útján fia érkezéséről jött a viszontlátásra — megkérdezte, hogy miért nem kiméltte magát és miért jött ki a pályaudvarra, az anya helyett maga a főhercegnő felelt:

— Anyád a te tiszteletedre jött ki, fiam, mert nem bírta volna bevárni, a míg hazajössz hozzá.

Mackensen a főispán ebédjén.

Este nyolc órakor Joanovich Sándor főispán-kormánybiztos a főhercegnő tiszteletére ebédet adott, amelyen a fenséges vendégen kívül megjelent a déli hadsereg dícsőséges fővezére Mackensen tábornagy is, aki erre az alkalomra főhadiszállásáról különvonaton érkezett Temesvárra. Ott volt még a ebédén Albrecht János mecklenburgi herceg is, aki a déli hadseregben ezredesi tisztet tölt be, továbbá a mecklenburgi hercegnő s a herceg adjutánsa, Fürstenberg herceg, Hess Rudolf

altábornagy temesvári katonai parancsnok s Kramer őrnagy, Mackensen tábornagy adjutánsa, Zelenski Róbert gróf v. b. t. t. Gletfelder Gyula püspök, Menos Berzo György báró, Libit Adolf udv. tanácsos, jószágkormányzó, Maithényi Anna udvarhölgy, Preansfeldi Lustig os. és kir. vezérkari ezredes, Ferenczy Sándor alispán, Franz Viktor os. és kir. vezérkari ezredes, Lang Lajos báró, orsz. képviselő, polgári biztos, és Toepfer százados, a mecklenburgi herceg hadsegédje, valamint a vendéglátó Joanovich-család.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: „Lyon Lea” újdonság, először.
Szombat: „Lyon Lea” másodsor.

* A színház hírei. *Lyon Lea* bemutatója. Régen mutatkozott olyan nagy érdeklődés, mint a mai bemutató iránt és ez természetesen is, mert Bródy Sándor új színműve minden tekintetben kiváló s a mellett legjobban bizonyít az a tény, hogy a fővárosban a bemutató óta a Lyon Lea dominálja a Magyar Színház játékrendjét. A rendkívül hatásos újdonság egymásután háromszor szerepel a műsoron. — *Vasárnapi előadások.* Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárakkal a Tiszavirág nagy operette kerül színpadra. Ez lesz ennek a ritka zenei szépségű operettnek az idén első délutáni előadása. A főbb szereplők Horváth Mici, Barics Gyula, Járai Böske, Gyűző Alfréd stb. Vasárnap este 7 és fél órakor *Lyon Lea* szenzációs színdarab van műsoron. — *Előkészületben* Gyöngyvirág kisasszony operette, irták Köpfi Kálmán és Bajthay Mihály dr.

* A Vörös Kereszt monstre-hangversenye. A város társadalmának minden rétege igaz örömmel fogadta a tegnapi lapoknak azt a hírt, hogy az aradi Vörös Kereszt Egyesület elhalasztott monstre-hangversenyét jövő szombaton megtartja. Az elnökség a hozzá érkezett tömeges érdeklődésekre ezúton adja meg a választ, hogy a hangversenyre hétfőtől kezdve lehet jegyet váltani a Soberbag H. és Fia és a Weisz Leó cégek Andrassy-téri üzleteiben. A helyek árát a hangverseny zenei eseményéhez mérten nagyon alacsonyan állapította meg, hogy a társadalom minden rétege részt vehessen azon. A legdrágább jegy 6 korona s a legolcsóbb 1 korona. Az utóbbiak is ülőhelyek. A hangverseny részleteit az elnökség a lapok útján közli a közönséggel.

* Csak álom volt. (Erna Moréna sorozat I. kép.) A világhíres művésznő, Erna Moréna filmsorozatának első képét mutatta be tegnap a színház és már ez az első újdonság megmutatta, hogy a nagy várakozásnak, amely a kép előadását megelőzte, nagyon is megfelelt. Amikor ezt a filmet végig néztük, úgy tetszett nekünk, mintha először láttuk volna Erna Moréna-t. Egy egészen új tehetség bontakozott ki előttünk, meglepő színpompával és szívet lelkét könyekig megható művészettel. Csodás meséjű a film, érdekesítő a cselekménye, kitűnően van felépítve és elsőrangú a fotográfia. Posta volt, aki ennek a filmnek a meséjét megálmodta, posta volt a rendezője, ki álmoszerűen rendezte a képet. És Erna Moréna szép, olyan szép, hogy álmodni sem lehetne szebbet. A környezet és a szereplő alakok rajza meglepően élethű és karakterisztikus. — *Mánya a török leány.* Pompás keleti dráma legközelebb az Urániában. 5

* Asta Nielsen hétfőtől kezdve az Apollóban látható legújabb szerepében, A kőbor leányban. 3

Románia entente-barátságának ára.

Ahány nap, annyi minisztertanács. — Csapatösszevonások valamennyi határon.)
— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, október 21.

Bratianu az entente mellé állott?

Bukarest. A konzervatív párt hivatalos lapja a Steagul a következőket írja:

— Vivianinak a francia kamarában tartott beszéde tökéletesen megvilágítja a román kormány magatartását a hadviselő telekkel szemben. Viviani kijelentette, hogy Románia szívvél-lélekkel részt vett egy az entente-nak kedvező balkáni egyetértési akcióban.

Egy „teletösségtejes tényező” által az Adeveruinak tett nyilatkozata mintegy külső megerősítése ennek a ténynek, amelyet semmivel sem győngyítették a kormánylapok tegnapi helyreigazításai. A politikai helyzet tehát az egész világ számára világossá válik.

A kormány magatartása a négyesszövetséghez való pártolással el lévén határozva, a kormány nem értheti ezen hatalmakkal való együttműködést más képen, minthogy ennek az ára jelentékeny területi kiterjeszkedés és egy biztos reális nyereség és semmiképen sem hajlandó tantasztikus és üres formulák kedvéért és csak azért, mert egyszerűen gyűlöli a központi hatalmakat és szimpátiával van a négyesszövetség iránt, az entente-ot támogatni.

Egy dolog biztos: a kormány nem fog egyetlen olyan akciót sem megkísérelni, minden kötelezettségének ellenére, amely nem reális és amely bizonyos irányban nem biztosít tartós gyarapodásra kilátást. Ha ilyen gyarapodásnak lehetősége nem mutatkozik, akkor le fog mondani.

Ezt meg fogják határozni néhány nap múlva a balkáni események fejlődései.

Románia elvágva Szaloniktól.

Bukarest. Bratianu miniszterelnök elnöklete alatt tegnap délután a kormány minisztertanácsot tartott.

Bratianu miniszterelnök ismertette a kormány tagjai előtt az általános diplomáciai helyzetet, majd közölte, hogy a Balkáni események folytán, az Olaszországból, Angliából és Franciaországból való áruszállítás Szalonikin át megszűnt.

A „Bukaresti” gőzhajónak rendeletet adtak, hogy térjen vissza Angliába és intézkedés történt, hogy a Romániába eszközöndő szállításokat irányítsák Svédország felé és onnan küldjék Oroszországon keresztül. Megtették továbbá a szükséges intézkedéseket köszön beszerzésére, a mely nagy nehézségekkel jár.

Megvitaták végül azokat a katonai kérdéseket és intézkedéseket, a melyek sürgős elintézésre várnak.

Csapatösszevonások a román határon.

Rotterdam. A National Zeitung jelenté: Moszkvai lapoknak azt táviratozzák Kievből, hogy a román kormány

számos csapattestet vont össze Galactól Jassyig és e helyen még további felvonulások történnek. Azonkívül Negotin vidékén is csapatösszevonások figyelhetők meg. A román kormány minden külső jel szerint arra készül, hogy megakadályozza egy hadviselő államnak azt a szándékát, hogy Románia területére lépessen.

Kalandos tervek Romániával.

Stockholm. A Stockholms Dagblad párisi levelezője arról értesül, hogy politikai körök nézete szerint az entente vezetői között új kalandos tervről folyik tanácskozás. Azt hiszik, ha Szerb-Makedóniát Oroszországnak, Besszarabiát Romániának engednék, Konstantinápolyt és a Dardanellákat pedig nemzetközivé tennék, akkor még meg lehetne akadályozni a Balkán felől fenyegető katasztrófát. Ez a terv ugyan későn érkezik, de hiszik, hogy még megvalósítható.

Románia menedéket ad a megvert szerb seregnek?

Athén. A kormányhoz intézett jelentések szerint a szerbek a legnagyobb veszteséggel tudják csak itt-ott tartani az ellenség támadásait. Elismerik, hogy a szerbek nagy hősiességgel harcolnak, de a túlerő teljességgel kizárja, hogy bárhon sikert arathassanak. Eppen ezért az a párt is, mely a szerb-görög szövetségi szerződést betartani kívánta, hallgat és egyelőre figyelő magatartást tanúsít. Zaimisz miniszterelnöknek a kamara nem szavazott bizalmat és így mindennap várható lemondása.

Román hírek szerint a szerb hadsereg arra számít, hogy amennyiben a bolgár-román-szerb határ közelében folyó harcokban a szerbek alul maradnak, a megvert szerb seregnek az a része, mely Szerbiában ma rendben nem tud visszavonulni, Romániában fog menedéket keresni. Ott, ha teszerelik is őket, reményük lesz, hogy Románia esetleges beavatkozásakor ismét fegyvert foghatnak.

Bukarest. A szombatról vasárnapra virradó éjjelen a tulzó akciótáskák bandájának néhány tagja áttörte a bukaresti német követ-ség épületének őrzetére kirendelt katonák és rendőrök sorfalát és az épületnek a Calea Victoriein levő ablakait bezúzta. A rendőrségnek sikerült a tüntetőket szétkergetni és közülök négyet letartóztatni.

Bratianu miniszterelnök személyesen fejezte ki sajnálkozását a történetek miatt a német követ előtt.

Elpusztult az odesszai aknazárlat.

Bukarest. Konstanzából jelentik: A prefektúrához érkezett jelentés szerint tegnap este Mangalia városnál a tenger hullámai öt uszóaknát dobtak ki a partra. A hatóságok megállapították, hogy az uszóaknák az odesszai kikötő aknazárlatához tartoznak.

Katlagese község előtt a hullámok két aknát dobtak a partra, amelyek közül az egyik felrobbant, anélkül azonban, hogy kárt idézett volna elő.

A Tekir Ghiblan levő szanatóriummal szemben a hullámok ugyancsak egy uszóaknát dobtak a partra. Azt hiszik, hogy a Felkaten eren urakodó viharok rombolták szét az egész odesszai aknazárlatot.

Dálnoki Nagy Lajos Aradmegye halottairól.

(Megemlékezés az alispáni jelentésben Urbán Iván báróról, Heppes Aladarról és Mittler Izidor dr.-ről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 21.

Október 25-én. hétfőn tartja meg rendes őszi közgyűlést Aradmegye törvényhatósági bizottsága. A szokásos alispáni jelentés ezúttal gyászos megemlékezéssel kezdődik. A vármegye halottairól szól Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán a következőben:

— Mielőtt ezen jelentésben a közügyektől árnyalásra áttérnék, mindenekelőtt mély megilletődéssel és fájdalommal, a törvényhatóságot ért nagy veszteség bensőleg átértett tudatával jelentem a tekintetes törvényhatósági bizottságnak, hogy vármegyénk és Arad szab. kir. város negyüredmü, mindnyájunk tisztelete és szeretete által körülvevő főispánja, báró Urbán Iván f. évi október hó 9-án Budapesten elhalálozott és október hó 13-án Aradon a vármegyei székházból örök nyugalomra helyeztetett.

Az elhunytak lelki nagysággal párosult szívósága, erős és szívós akaratja, fáradhatatlan munkássága mindannyiunk előtt köztudomású, és a tekintetes törvényhatósági bizottság október hó 25-iki közgyűlésén kelt méltóság tárgyát fogja képezni. Ezen jelentésem keretében tehát csak a fájdalommal párosított jelentésre és annak közlésére szorítkozom, hogy a törvényhatóság és a tisztikar kegyeletének kifejezése körül megtett minden intézkedést, hogy az a megboldogult egyéniségének és nagy érdemeinek megfelelően. A gyászunkban és a temetésen nagy számmal részt vett közönség, és a mindenfelől érkezett részvételtáviratok a törvényhatóság és a tisztikar kegyeletét benső együttérzéssel kiegészítették, annak külső megnyilvánulását méltóvá tették. Aldott emléket adjuk át a vármegye történelmének, porhüvelyé pedig nyugodjék békében. Legutolsó közgyűlésünk óta még egy fájdalommal párosított veszteség érte törvényhatóságunkat és tisztikarát. Belényesi Heppes Aladár vármegyénk másodfőjegyzője, akit a hazánkért vívott titáni harc szintén a küzdők sorába szorított, aki erős lelkének idealizmusát és hazafiasságát, a férfi erős akaratát, haraköziségét és bátorságát vitte magával a harctérre, a haza védelmében 4 hónapi vitéz küzdelem után 1915. évi július hó 26-án az északi harctéren Zarnovie mellett hősi halált halt. A megdicsőült a reolínai temetőben van ideiglenesen eltemetve. Emlékének megőrzése és eltemetése iránt a törvényhatóságnak külön előterjesztést teszek. Aradvármegye törvényhatósága érdemes tisztviselőjét, a vármegyei tisztikar pedig egyik rokonszenves tagját veszítette el, akit józavéért és nemes baráti lelkületéért mindnyájunk szeretete vett körül. Orizzük meg kegyelettel nevét és emlékét, melyet saját vérvével irt be nemcsak vármegyénk, hanem számos hős nevével együtt hazánk történelmébe is.

Végül a jelentés befejező részében benső részvétellel emlékezik meg továbbá az alispán Mittler Izidor dr. vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, tiszteletbeli vármegyei főügyész elbunyáráról is, aki ugy a törvényhatóság, mint egyes választmányai szerveinek intézésében mindenkor a legnagyobb készséggel és buzgósággal vett részt.

A harmadik hadikölcsön jegyzése.

(Kisemberek és középtőkések az aláírók.)

— Kevés a nagy jegyzés.)

*Az Aradi Közlöny tudóstól.

Arad, október 21.

Ha végignézzük a szem azokon a kimutatásokon, amelyekben az aradi pénzügyhatóságok a harmadik hadikölcsönre történt jegyzéseket nyilvánosságra hozzák, meg kell akadni egy sajtószerű jelenségen. Néhány millió már a jegyzés eddigi kevés napja alatt is egybegyűlt, de ebben az érdelem csaknem kizárólag a kisebb embereké. Ma például egyetlen egy huszezer koronát meghaladó jegyzés nem történt Aradon és az eddigi négy milliós jegyzésben, beleértve két pénzügyhatósági fél-fél millió koronás sajtó jegyzését, nincs ötödik tízezer koronát meghaladó aláírás.

Hosszu névsort lehetne összeállítani, hogy milyen nevek hiányoznak a haza oltárára pénzzel áldozók sorának éléről. Nevek, amelyek vagythonban milliókat jelentenek, nevek, amelyek viselői tagadhatatlanul vezérszerenget töltenek be a bennünket érdeklő két törvényhatóság életében és társadalmában. Például, buzdító, másokat is lelkesítő megragadó lennének, ha ezeket a neveket, minden nap csak egyet-egyet, ott olvasná a jegyzéseket figyelemmel kísérő a harmadik hadikölcsön aláírói között. A nagy vagyonok, a most busásan jövedelmező vagybirtokok, a gazdagon értékesített termények és értékeik előteremtő latifundumok százai és milliói kellenének hatalmas oszlopban a hadikölcsönjegyzések ama másik oszlopa mellé, amelyet a kis és középtőkék százai, ezres tízezes jegyzéseinek meg nem szűnő sora máris messze felmagasodóvá épített. Az első két hadikölcsönnél — így mondják — nem kívánták nyilvánosság elé adni neveiket és most a nemzet nyugtatói való visszahuzódást, távolmaradást látnak ebben a tartózkodásban. Szépséghibája volna a hadikölcsön eredményének, ha ezáltal is elmaradnak azok a nevek, amelyeket rang, tekintély, vagyon, háboru idején még fokozódott jövedelem egyaránt elsőkké parancsolta az aradi hadikölcsön-jegyzők listáján.

A mai jegyzésekről az egyes intézetek a következőket mutatják ki:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál jegyezték ma Mayer Miklós 16.000, Stoll Béla 10.000, Bogdánffy Gyula alapítvány 1.000, aróbb tételekben 900, összesen 27.000 koronát. Az összes jegyzés: 1.070.200 korona az intézetnél.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál az eddig történt jegyzések összege 540.000 korona. Nagyobb jegyzések ma: Schwartz Adolf 20.000, Roscu Szvetozár 12.000, Kertész Miksa (B. tonya) 10.000, Hollender Sámuel 10.000, Kezser István 10.000, Elies Géza dr. 8.000, Gyöngy István 6.000, Scherer András 5.000, Lávai Ignác 4.000, Scherhaz Ernőné 3.000, özvegy Kohn Fülöpne 3.000, Münz Márton 2.000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma délig 72.000 koronát jegyezték. Az eddigi összes jegyzés 554.000 korona.

A Polgári Takarékpénztárnál ma délig összesen 325.000 koronát jegyezték. A mai nagyobb jegyzések ezek: Krampel Mária 6.000 korona, özvegy Mayer Edéné 5.000 korona, Klein B. Vilmos 5.000 korona, Singer Israel 5.000 korona, Keresztes Gyula dr. 5.000 korona, Polgár Mihály 1.000 korona. Első Aradi Nyugdíjas Asztaltársaság 1.000 korona.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál ma 26.500 koronát jegyezték. Ebből Hehs Béláné

10.000 koronát, özvegy Kintzig Józsefné 5.000 koronát, Kneffel Lajos 5.000 koronát, Szál Ernő és neje 2.500 koronát, Remesek Viktor 2.000 koronát, Janesovics Ferenc 1.000 koronát, Karácsonyi Márton 1.000 koronát jegyezték.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál máig 135.000 koronát jegyezték. A mai jegyzések között vannak: Szántó Herman 2.500, Fränkel N. Emil és neje (Opécska) 3.000 korona. Kisebbs jegyzések 2.000 korona.

Az Aradi Kereskedők Takarékpénztárnál a jegyzések összege meghaladja a 150.000 koronát.

A Központi Takarékpénztárnál a mai napon 41.400 koronát jegyezték. Ebből özvegy Jegessy Károlyné 10.000 koronát, özvegy Deutsch Józsefné 10.000 koronát, Kintzig Gézné 5.000 koronát jegyezték.

A Viktória Takarékpénztárnál ma 7.000 koronát jegyezték.

Az Aradi Közgazdasági Bankban a mai napon 24300 koronát jegyezték. Ebből az összegből Ferber Lajos nagykereskedő 10.000 koronát jegyezték.

November 21-ikén városatyaválasztás Aradon.

(Öt mandátum egy évi időtartamra. — Szavazás az új választói törvény alapján készült névjegyzékekkel. — Minden kerületben több választó küldöttségnek kell működnie.)

*Az Aradi Közlöny tudóstól.

Arad, október 21.

Október hóban 27-én tartandó rendes közgyűlésén határoznia kell Arad város törvényhatóságának az ideiglenes városatyaválasztások kiírásáról. Variassy Lajos polgármester előterjesztést tesz a közgyűlésnek, amelyben bejelenti, hogy a törvényhatósági bizottságban négy, de lehet hogy öt tagsági hely üres, amelyeket választás után kell betölteni és kéri, hogy a választást november 21-ikére tűzze ki a közgyűlés.

A választásokat az I-ik, II-ik és IV-ik kerületet érdeklik, a III-ikban nincs üresedés. Részben érdemes törvényhatósági bizottsági tagok elhalálása következtében, másrészt eltávozás miatt üresedtek meg a helyek. Az egyik mandátum pedig, amelynek betöltését az 1913-iki év novemberében a hírló választmány megsemmisítette, mindezidáig gazdátlan. Az első kerületben az elhunyt Tolnai János dr., a második kerületben Glück Károly, a negyedik kerületben Kabdebó János dr. helyébe kell képviselőt választani. Üres Pfeiffer Gyula volt aradi máv. üzemvezető mandátuma is, akinek megválasztása ellen beadott panasznak a bíráló választmány azért adott helyet, mert az üzemvezető még nem lakott két esztendőig Aradon, mikor megválasztották. Krenner Zoltán dr. lippai közjegyző lett és ha bizottsági tagságáról lemond, akkor a negyedik kerületben három városatyaválasztandó. A polgármester felszólítást intéz hozzá, vajon megakarja-e tartani megbízatását a ciklus végéig, vagy nem?

Az említetteket 1910-ik év novemberében választották meg hat esztendőre és ezért a most kiírandó választáson bejutó városatyák egy évig élvezhetik helyzetük dicsőségét.

Általános városatyaválasztás ebben az esztendőben nem lesz. Az 1910. évben mandátumot nyertek megbízatása a jövő év végén, az 1918-ban megválasztottak mandátuma pedig 1919. decemberében jár le. Az 1915. évi VI. törvények különben is elrendeli, hogy a városi és megyei törvényhatósági bizottságok tagjainak megbízatását a békekötés utáni három hónappal meghosszabbítja a törvényhozás, csak időközi választásoknak van helyük.

Ugyanez a törvény intézkedik arról is, hogy kik bírnak szavazati joggal. Az általános választójogról alkotott törvény ugyanis csak az országgyűlési képviselő választásokra érvényes névjegyzetnek elkészítését, összeállítását és a választói jogosultság megállapítását teszi kötelességévé a törvényhatóságnak és azt igéri, hogy a törvényhatósági választói jogról majd később intézkedik a törvényhozás. Azonban a háborút nem találta a parlament alkalmas időnek arra, hogy a választói törvényel

foglalkozzék és ezért az említett 1915. évi VI. törvényekben gondoskodott a törvényhatósági választásoknál szavazati joggal bírók lajstromozásáról.

— A törvényhatósági bizottsági választásoknál — mondja a törvény 2. szakasza — amely első szakaszában kimondja, hogy általános választások csak a békekötés után 3 hónappal tarthatók meg — valamint az 1915. év végén megtartandó időközi választásoknál, a vármegyei és városi törvényhatóságokban, valamint Budapest székesfővárosban, választó mindez, aki az illető törvényhatóság országgyűlési képviselő választójogának 1914. évi törvényes névjegyzékébe felvétellett.

Ez a névjegyzék az új választói törvény alapján készült, tehát a választók száma természetesen nagyobb lesz, mint volt a legutóbbi választásnál. Már 1913-ban a választások ellen beadott panaszokban a választó polgárok rámutattak arra, hogy a választásokra a törvényben kijelölt idő, reggel nyolc órától délután négyig ma már sokkal is rövidebb, sem hogy egy küldöttségnek lezavazhassanak mind azok, akik gyakorolni akarják jogukat. Ha az elnök és jegyző még oly ügyes is, nem tudnak minden jelentkezőt lezavaztatni és ezért a küldöttek zuzolódnak, vagy pedig igen sokan nem is törődnek a választással, mert tolongani, tülekedni nem hallandók, inkább távol maradnak. A törvényhatóságnak nem lehet komoly szándéka az, hogy polgárait a szavazati jog gyakorlásától elzárja és ezért az elavult törvény rossz intézkedéseit a hatalmában álló eszközökkel meg kell javítani. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy egy küldöttség a munkát nem győzi, tehát egyszerűen több küldöttséget kell a választások vezetésével megbízni. Az új választási törvény becsületbeli kötelességévé teszi a törvényhatóságoknak és a központi választmányoknak, hogy a polgárok választói jogát vigyázzanak és súlyos szabadságvesztés jár annak, aki valakit a választói jogtól szándékosan elűt, vagy megfoszt, vagy pedig gyakorlásában akadályoz. Semmi sem állja útját annak, hogy a törvényhatóság módot nyújtson a megszorított választójog jogaik szabad gyakorlására. A háboruban megmutatta a nemzet, hogy kötelességeit hűen akarja teljesíteni, tehát jogaik gyakorlásában sem szabad őt korlátozni. A törvényhatóságnak be kell látnia, hogy a mai választási eszközök, az egy bizottság kiküldése, akadályozza a jogok gyakorlását és kötelessége, hogy ezt a korlátot ledöntse.

Minden magyar ember adjon kölcsönt, ha a haza kér!

Csapatok helyett tanácsokat ad az entente Szerbiának.

(Szaloniki lakossága német barát. — Seregszállítás helyett sztratégiai tanácskozások. — Montenegró nem vesz részt a balkáni háboruban.)

Távirati tudósítás.

Páris—Kopenhága—Szófia, okt. 21.

Szaloniki lakossága az entente ellen.

A *L'Information* tudósítója írja Szalonikiból, hogy az entente hatalmaknak kategorikusan kell eljárniuk Görögországgal szemben. Befolyást kell nyerniük a népre is, amely Németország betolvása által napról-napra távolodik a négyes szövetségtől.

Három hónapi távollét után Szalonikiba visszatérve, meglepődött a változáson, melyen a nép átment. Most Szaloniki lakosságának 60 százaléka németbarát.

Kilátástalan a szalonikii kaland.

Kopenhága. A Politikenben Holten-Nielsen alezredes az entente balkáni kalandjának kilátásairól a következőket írja:

Mint hogy Görögország nem hajlandó hadműveletekből aktív részt vállalni, a francia-angol csapatok helyzete a balkáni háborúban egyáltalán nem mondható kedvezőnek. Egyetlen operációs bázisuk ugyanis Szaloniki, de ha Szerbia belsejébe vonultak, miután a szaloniki—üszküb—nisi vasutvonal egyetlen összeköttetésük, igen könnyen elvághatók ettől a bázisuktól. Üszküből Mitrovicáig, kilenven kilométernyire Nistól dényugati irányban vezet ugyan egy mellékvonal, de ennek a francia-angol csapatokra nézve, amelyek a Nistól északra fekvő terep elérésére törekuszenek, hogy a központi hatalmak seregeit a Nisen és Szófián át Konstantinápolyiával való összeköttetés lehetőségétől elválassák, semmiértéke nincs. Az említett vonal elérésére a központi hatalmak seregeinek viszont lehetővé fogja tenni azt, hogy a bolgár és török hadseregek a német és osztrák-magyar csapatokkal együttesen léphessenek fel. A francia-angol csapatok helyzetét megnehezíti az a körülmény is, hogy a Szaloniki—üszküb—nisi-vonal több helyen oly közel van a bolgár határhoz, hogy még ha időről-időre sikerül is a szövetségesek seregeinek ezt a vonalat a bolgár csapatoktól visszafoglalni, egyedül ennek a vonalnak állandó katonai ellenőrzése és megvédése oly nagyszámú katonaságot igényel, hogy ezáltal a Szerbiában operáló entente seregek lényegesen meggyöngyülnek. Az pedig, hogy angol-francia hadvezetés arra a merész tervre gondoljon, hogy a Struma-folyó mentén Szófia felé igyekezzenek, katonai szempontból képtelenség, mert a folyó két partján végigvonuló hegyes vidéket a bolgárok kiválóan megerősítették, úgy hogy ilyen szófiái kirándulás a francia-angol csapatok teljes megsemmisítésére vezetne.

Nyilvánosságra hozták a görög-szerb szerződést.

Szófia. A szerb kormány ama kijelentésére, hogy a görög kormány hozzájárulása nélkül is nyilvánosságra hozza a görög-szerb katonai konvenció hiteles szövegét, az itteni görög követség a szerződés legfontosabb pontjainak önkéntes közlésével felel.

A szerződés első pontja határozottan kijelenti, hogy a szerződés kizáróan a balkáni államok egymás közötti viszonyainak szabá-

lyozására és megszilárdítására kötött. Ha akár Szerbiát, akár Görögországot oly harmadik állam megtámadná, melynek a lefolyt két balkáni háborúban aktív szerepe volt, a két szerződéses állam kölcsönösen százötvenezer harcra képes, felszerelt katonával köteles egymáson segíteni.

A szerződés pontjaiból is kitűnik, — jelenti ki a szófiái görög követség, — hogy annak a mostani helyzetre hatálya nincs. Most nem a bolgár támadás veszélyesíti a balkáni egyensúlyt, a melynek fentartását akarják a szerződéssel biztosítani, hanem a háborút viselő két nyugateurópai hatalmi csoport. Szerbiát is vis major gátolná abban, hogy Görögországnak, megtámadtatása esetén, százötvenezer embert rendelkezésére bocsásson. Az az állam, amely nyilvánvalóan teljesen képtelen lenne szerződéses kötelezettségének megfelelni, nem hivatkozhatik Görögországgal szemközt sem a szerződéses kötelezettségekre. Görögországot az aktív beavatkozás katasztrófába sodorná, mert hiszen még balkáni ellenség offenzívája esetére is százötvenezer főnyi szerb segítséget kellett magának biztosítania.

Hadizóna a szerb-görög határon.

Szófia. Az athéni kormány rendelettel hadizónát állapított meg a szerb-görög határon. E zóna körzetén belül szigorított ostromállapot van s a polgári lakosságot onnan eltávolították. A rendelet különös érdekessége, hogy a bolgár-görög határt nem hadi, hanem semleges zónának jelenti ki, ahonnan a katonai csoportokat elszállították s csak a vámhatárállomásokat tartják szigorúbb zárlat alatt.

Montenegró nem vesz részt a háboruban.

Lugano, okt. 21. Az Idea Nazionale cikket közlő Montenegróról, amelynek magatartását kétérielműnek nevezi. Egy Cettinjében tartott minisztertanácsban, melyen Vukotics tábornok elnökölt, néhány miniszter amellett kardoskodott, hogy Montenegró minden erejével támogassa Szerbiát, mások azonban azt hangsúlyozták, hogy az ország tartózkodjék a beavatkozástól, miközben erősen védekezze Szkutari. Feltűnt, hogy Ausztria-Magyarország nem támadja komolyan Montenegrót, amelynek hadereje pedig le van kötve Albániában. Ehelyett a négyesszövetség hatalmai Cettinjében tiltakozást jelentettek be Szkutari megszállása miatt. Oroszország visszahívta katonai attaszeját és Giers követ helyett Iglavinót küldte Cettinjébe. Szerbia visszahívta Montenegróból tisztjeit. Most újra három szerb vezérkari tiszt érkezett Montenegróba, de senki sem tudja, hogy milyen megbízással. A cikk szerzője szerint a négyesszövetségnek fel kellene szólítania Montenegrót, hogy vegyen részt a Balkán-háborúban. Montenegró, támogatva az Albániában partraszállt olasz csapatok tűzerejétől és municiójával, megindíthatná a támadást a Lovosendről, vagy pedig könnyebbéget szerezhethet Szerbiának, ha offenzívát kezdene Mosztár vagy Szerajevó felé.

Montenegró nem élhet Szkutari nélkül.

Páris. Az ez idő szerint a Rivierán üdülés céljából időző montenegrói trónörökös egyik személyisége

a *Matin* tudósítója előtt kijelentette, hogy Montenegró ebben a háborúban biztosítani akarja magának Szkutari birtokot. E város és a körülötte levő síkság nélkül Montenegró nem élhet. Montenegró most megszállta a várost és nem fogja többé kiadni a kezéből.

Olaszország gonyolja a szalonikii expedíciót.

Turin. A *Stampa* rámutat arra, hogy a francia-angol csapatoknak Szalonikiban történt partraszállása nem tekinthető komoly expedíciónak. Ez csupán hátráltatja a döntést a nyugati fronton, vagy Oroszországban. A központi hatalmak keleten jóformán elérték céljukat, amely semmi más, mint az entente jelentékeny gyengítése. A *Stampa* és a *Corriere* nyíltan kifejezést adnak ama kételyüknek, hogy az entente pótolhatná a mulasztottakat. Követelik, hogy szép szavak helyett komoly munkához lássanak megfelelő helyen.

Ujabb entente presszió Görögországra.

Genf. Athénből jelentik: Az entente hatalmak képviselői szombatra újabb lépésüket jelentették be a görög kormánytól a szövetségi köteletség teljesítése ügyében. A municiószállítás Szerbiába igen meg van nehezítve.

Olaszország oszák blokáli.

Kopenhága. Párisból táviratozzák: A főhadiszálláson azt hiszik, hogy Olaszország részvétele a balkáni akcióban Bulgária blokáliásában fog kimerülni.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradi háziurakra hártott városi adó.

(Radikális megoldás veszteségek elkerülésére.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 21.

A város közgyűlése hosszabb idő előtt albizottságot küldött ki, hogy az javaslatot tegyen a csatornázási adónál előforduló egyenlenségek és visszásságok kiküszöbölésére. A panasz tárgya az volt, hogy a kereskedők ama révén, hogy magas boltiért fizetnek, a csatornázási adó igen nagy részét kénytelenek fizetni és sokkal nagyobb arányban vannak megterhelve, mint a lakással bírók.

A bizottság Vannay Gyula adóügyi tanácsos elnöklése alatt ma tanácskozott. A tanácskozáson megállapították, hogy a csatornázási adó magas kulcsának legfőbb oka az, hogy a csatornázást a város külön veti ki a háztulajdonosokra és külön a lakókra és ezáltal következik az is, hogy a csatornázási adónál esztendőről-esztendőre nagyobb a behajthatatlan leírás.

A bizottság azt a javaslatot terjeszti a tanács elé, hogy

a csatornázási adó egészben a háziurakra vettessék ki, akiknek módjukban van annak fele részét a lakókra áthárítani és azt azoktól beszédni.

Ez esetben a város négy-öt tisztviselő és végrehajtó állását szüntethetné be, a kiknek a fizetés tíz-tizenkétezer koronát tesz ki évente. Emellett a leírások tulajdoni része elmaradna, úgy, hogy eme megtakarítás révén a csatornázási adó mai kulcsa legalább egy százalékkal lecsökkenthető lenne. A bizottság a javaslatot hozzatesszi azt is, hogy tekintettel arra, miképpen a háztulajdonosok helyzete a háború alatt kedvezőtlenre vált, ezen újítás a háború elmúltát követő fél év múlva lépjen csak életbe.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy jegyezzünk hadikölcsönt.

Az állam kis-hitelezői.

(Érdekessegek az aradi koronás-hadikölcsönjegyzések körül.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 21

Az aradi hadikölcsönjegyzés mozgalmának kétségtelenül egyik legérdekesebb, új formákban megnyilatkozó része azoknak a kis embereknek jegyzése, akik öt éven át leendő heti befizetésekre jegyzik a harmadik hadikölcsönt. Ezekről a jegyzésekről Faragó Rezső, az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete vezérigazgatója a következőket mondotta el az Aradi Közlöny munkatársának:

— Az ország első közgazdasági kapacitásai valaha sokat foglalkoztak azzal, hogyan lehetne nálunk a járadékokat demokratizálni. Állandó példa volt ezekben az elmékedésekben a francia kispolgár, a ki megtakarított pénzét elviszi a nemzeti bankba, és a mikor rentet vesz rajta, nevét büszkén beírja az államadósságok könyvébe. Ezzel ő, a kis szűcs, vagy a földesgazda az állam hitelesítője lett. Nálunk a járadékpapiroknak igen szűk vásárló közönsége volt. A paraszt egyáltalán nem vett papirokat. Sőt, akiket a háborút megelőző években a spekuláció láza megkapott, az vett Skodát, Rimát, Közutit, Phöbust, sőt akárhány pincér, vagy kishivatalnok volt, a ki Hirtenbergi Töltényt kötött, de koronajáradékról nem tudtak.

Az első két hadikölcsön kétségtelenül sokat tett azért, hogy a nagy publikum az állampapírokba fektesse be a pénzét. Az a mód azonban, a melynél a hadikölcsönbe fektetendő pénzt öt éven át, egy koronás, meg ötven filléres részletekben gyűjtik össze, a hadikölcsönnek, a járadéknak egész új publikumát, új törzset teremt meg. Ez az a jelenség annál értékesebb, mert ezekben a rétegekben megvolt eddig is a lelkesedés, a hazafias felbuzdulás, amelynek érvényesítésére most a módot megtalálta. Ha a lelkesedés, a kötelességtudás ugyanolyan arányokban hatna azokra, akiknek készpénzben van módjukban hadikölcsönt jegyezni, a magyar eredmény megközelítené a német hadikölcsön rekordját.

Az a mód, a melyet a kis emberek hadikölcsön-jegyzésére az ötéves befizetés által nyújtottunk, tulajdonképp hasonló ahhoz a formához, amelyet az Altruista Bank nyújtott a földbirtokosoknak, akik része oly összeg erejéig, amelylyel a birtokukat megterhelik, hadikölcsönt jegyez. A szelvényjövendőt az Altruista Bank is a jegyzésre előlegezett összeg kamatjára fordítja, s a kölcsönjegyző az összeget tíz év alatt törleszti le. Vajon a földbirtokosok közül lesznek-e annyian, akik a földjükre a hadikölcsön-jegyzést betábláztatni engedik, mint a hányan például az aradi munkások lekötik a napibérukából megtakarítható összeget öt évre lekötik?

Legszébb része a mozgalomnak, hogy a kinek az ötlet megkap, nemcsak maga igyekszik benne részt venni. Vidékről halomszámra kapuk a leveleket, a melyek írói önként bejelentik, hogy gyűjteni akarják az aláírókat. Egy messze vidékről való posta és táviró-kiadó ezt írja:

„Az a zseniális mód, a mely a szegényebb osztályt is bevonhatja a hadikölcsönjegyzésbe, lelkesedéssel köszöntöm . . .”

Dicséretes buzgósággal karolta föl az ügyet Kehrér Károly kir. tanfelügyelő, a ki a német iskolák példájára utalva, szép körlevélben hívta fel a tanítókat az agitációra. Lehet-e annak az erkölcsi értékét megbecsülni,

ha Faltóton, Milován, Odvoson a hadikölcsönről minden iskolás gyerek beszél, s a ki teheti, részt is vesz a háború anyagi támogatásában. Itt az akciónak az a célja is van, hogy a jegyzés minden 100 koronája után 50 fillér a háborúban elesett tanítók özvegyeit és árváit segítő alapját kezdi meg.

Az aradi középiskolákban is ez az uralkodó téma. A tíz perces szünetekben jön föl egy-egy csoport diák, és bejelentik:

— A főgimnázium második osztályának jegyzéseit hozzuk!

Nagy eredményekre számíthat az a lelkes felhívás, a melyet az aradi csendőr-szárnyparancsnokság intézett az alája tartozó örsökhöz. Ezek a bevezető sorai:

Mialatt bajtársaink, a különböző harcsteren küzdő vitéz katonák és csendőrök csodás vitézséggel győzelemről győzelemre haladnak, az állam a harmadik hadikölcsönt bocsátja ki, hogy a végső győzelemnek és a diadalmas békének ezen eszközt is megszerezze.

A harmadik hadikölcsön sikere érdekében az ország minden osztályának ki kell venni részét. A kiknek maguknak nincs módjuk a harcban részt venni, ezzel tegyék magukat méltókká azokhoz, a kiknek önfeláldozása csodás teljesítménye a haza örök háláját érdemelte ki.

A gyári munkások felbuzdulása értékes emléke lesz a háborúnak. Az aradi vaggongyári tisztviselők és munkások eddig harminc-negyven ezer koronát jegyeztek, de — mondják — ennél nem állanak meg. Folvik a gyűjtés a Neumagyarban, s úgy tudom, a többi ipartelepeken is. Megindult az akció a mórduvezezők és az egyéb vasuti alkalmazottak között; eddig még nem tudjuk az eredményét, de az érdeklődés igen nagy.

Katonák se hiányzanak az aláírók közül. Vidékről egy sebesült katona küldi be jegyzését azon fenntartással, „vajon mi történik, ha újra a harctérre megyek és elesek?”

Bizonyos, hogy ennek az akciónak propagandája, a sok írásbeli és levélbeli kérdéskérdésre való felelet, magának az apró tételeknek eladminisztrálása meglehetősen munkát ad, amit hadbavonulások révén megfogyott tisztviselőkkel nehéz elvégezni. De a tisztviselők ép oly lelkesen végzik ezt a munkát, mint a mind lelkesedés az aláírókat és gyűjtőket vezeti. Az eddigi jegyzés nincs messze a kétszáz ezer koronától, de remélem, hogy a végső eredmény sokkal nagyobb lesz. Es, mintán jóformán csupa kis tételekről van szó, nagy számot fog alkotni az a sok hivatalnok, kereskedő, iparos, tanító, tanár, munkás, iskolás fia, csendőr és vasutas, akik a megtakarított koronákkal és fillérekkel mind az állam hitelezői lesznek.

Valamit szeretnék megjegyezni. Az iskolákban, úgy hallottam, a dicséretes buzgóságnak itt ott az az árnya van, hogy olyanokat akaratlanul is nehéz kényszerbe hoz, a kiknek szülei a mai drágaság mellett a heti egy koronát, vagy ötven fillért se tudják nélkülözni. Az ilyen mindenestre kerülni kell. A szegény ember akkor is becsületesebb hazafi marad, ha még így se tud hadikölcsönt jegyezni. A magyar állam ügye pedig sokkal jobban áll, hogy azoknak filléreire is reászoruljon, akiknek a drága mindennapi kenyértől kellene azt elvonni!

Minden ötven koronás kötvény jegyzése egy-egy csöpp, melyekből milliárdok lesznek a hadsereg számára. :- :- :- :-

H I R E K. LEGÜJABB.

Érkezett reggel 3 órákor.

Viviani nem kap külügyminisztert.

Kopenhága. Párisból táviratoznak: Viviani a külügyminiszteri tisztséget meg szándékozik tartani.

Olaszországban egy angol guvernant uralkodik.

Berlin. A Berliner Tageblatt egy külföldi barátja, akinek alkalma volt egy semleges állam római jelentésébe betekinteni, elmondja, hogy az olasz közhangulat kezd teljesen megváltozni. A nép megoszlva érzi magát. A hadsereg veszteségeiről a legutóbbi hírek vannak elterjedve, de bizonyos, hogy Olaszországnak eddig legalább százezer halottja és több mint kétszáz ezer sebesültje van. Különösen érezhető a nagy gazdasági nyomor. A rendet csak szigorú katonai intézkedések tudják fenntartani. A helyzet kizárólagos ura még mindig Rennel Rodel angol nagykövete, aki uralkodik Salandra és Sonnino felett. A királyról nem is beszélnek, csak annyit hallanak róla, hogy a főhadiszálláson naponta sírgörcsei voltak. Helyette Rennel Rodel uralkodik, akinek leghatalmasabb támasza a királyi gyermekek angol nevelőnöje, aki a királynéra is a legnagyobb befolyással van.

Románia semleges marad.

Budapest. A Foia Poporului román című konzervatív párt egy Budapesten időzőt képviselő-tagjával. A román képviselő a romániai helyzetről a következőket mondotta:

— Románia helyzete olyan, mint az év elején volt. Szerencsére a leghatalmasabb kormánypart van uralmon, amely Filipescu és Jonescu urak akciójától nem hagyja magát megfélemlíteni. Az a tény, hogy a román államférfiak között a nézetek annyira eltérők, bizonyítja, hogy a románok a Filipescu és Jonescu által hirdetett háborút nem szabad elkezdniük. A kabinet utóljára úgy döntött, hogy a mostani komplikált helyzetben a központi hatalmak iránt őszinte jóakaratu semlegesség az egyetlen lehető és szükséges magatartás. Nem hiszi, hogy Filipescunak és barátainak sikerül politikájukat a román kormányra erőszakolni. Nem sok hiba volt, hogy ez bekövetkezett, Bratianu azonban meggyőződött, hogy ez végzetes tévedés lett volna. Románia egyelőre továbbra is semleges marad s az események diktálják és döntenek el majd Románia sorsát. Romániában új mozgalom alakult, a melyet a többség támogat s amely felhívta a kormányt, hogy a valóság s nem az érzelmek politikáját kövesse. Ezen akció a román nép legkitünőbb fiai támogatják.

Bukarest. A német követség előtt történt tüntetésért letartóztatott négy tüntetőt a rendőrség, amely őket tegnapig őrizet alatt tartotta, átadta az ügyészségnek, amely ellenük a büntetőtörvény 352-ik szakasza értelmében vádat emel. A vizsgáló bíró tegnap hosszabban kihallgatta és továbbra is fogva tartották őket.

Kopenhága. A mai Daily Graphic című lapján lévő fényképből kitűnik, hogy a Zeppelin bombák egy nagy banképületet találtak, melynek legfelsőbb emeletét elpusztították. Világosan kivehető a „bank” szó, amely a bejárat felett volt elhelyezve. A Daily Graphic az épületet megtévesztő cíllal kis hotelként jelzi.

— Hősi halál. Az északi harctéren hősi halált halt lónai Karácsonyi Ferenc, a cs. és kir. 33-ik gyalogezred volt tartalékos hadnagyja, az 5-ik tábori század volt parancsnoka, a III. o. katonai érdemkereszt, a II. o. ezüst vitézségi érem tulajdonosa, az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár pécskai fiókjának volt pénztárnoka. F. hó 22-én d. u. fél öt órákor fog az ar di felő te ne ő halottis os rno kából a diszshelyen örök nyugalomra helyez telti.

— Városi husflüstölő. A napokban tartott közéleti ankétán úgy Szeged, mint Temesvár kiküldöttjei hangsúlyozták, hogy közönségüket nem tudják elhárítani sertéshússal, mert a városok nem akarnak árdrágítók lenni, de viszont vesztani sem akarnak a huson. Arad is elfogadta ezt az érvelést és minthogy már elhatározta, hogy sertéshúst árúsít és a közönség nem vásárolja olyan mértékben, mint kellene, nem maradna más hátra, mint az árat a publikum vásárlóképességének nyájára lecsökkenteni. Hogy ezt az óriási deficitet elkerülje, a tanács ma tartott ülésén Zsbor. Andor tb. főjegyző indítványára úgy határozott, hogy a megmaradó sonkát és húst pácoltatja és füstölteti és karácsony előtt forgalomba hozza. Ha most a nyers sonkát eladná a város, akkor megdrágítaná az egész vonalon a húst, míg ha pácolva bocsátja a piacra, ismét árszabályozóként léphet fel.

— Aradi B) osztályú népfelkelők pótsorozása. Varjassy Lajos polgármester ma hirdetményben teszi közhírré, hogy az aradi honvédeképzési parancsnokság szemletervezete szerint, az Aradon tartózkodó 1892., 1893., 1894. és az 1890., 1889., 1888., 1887., 1886., 1885., 1884., 1883., 1882., 1881., 1880., 1879., 1878. években született aradi és idegen illetőségű B) osztályú népfelkelők bemutatási névszamlájának megtartására 1915. évi november hó 23., 24., 25., 26., 27., 29. és 30. napjai tűztek ki. Ezen szemlén való megjelenésre a fentjelzett évfolyamokba tartozó és Aradon az összeírásához jelentkezett B) osztályú népfelkelőknek Idézés című meghívások, melyeken a megjelenés napja is megjelöltetik, lesznek kézbesítve. Azok, akik az Idézés című meghívást november hó 18-ig meg nem kapták volna, annak átvétele végett az aradvárosi katonai ügyosztálynál tartoznak jelentkezni. A népfelkelési bemutatási névszamlát a városháza északi oldalán levő földszinti teremben fog megtartatni és mindenkor 7 és fél órakor veszi kezdetét. Azon B) osztályú népfelkelők, akik ezen szemlén meg nem jelennek és elmaradásukat kellően nem igazolhatják, elvezettetni és az 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében 2 évig terjedhető börtönnel fognak büntetetténi.

— A mezőhegyesi marhavételre kiszabott illeték. A város közönsége megiepetéssel értesült arról, hogy amikor a kormány a törvényhatóságnak segítségére sietett és az állambirtokról adott kifizető állapottal iparkodott a husinségen enyhíteni, ugyanakkor illetéket kér az állatok vételára után. Ugy látszik, hogy a hatósági akcióit még sem fogja terhelni ez a kiadás, amelyet ha meg kellene fizetni, annak tulajdonképpen maga a tanács lenne az oka. A tanács noha tudta, hogy a város nem kötött az állammal szerződést, hanem csak szóbeli megállapodás történt, még június hónapban maga kérte az aradi királyi adóhivatalt, hogy vessen ki az állampénztárba belizetett összeg után az illetéket. A tanács megtelepedett arról, hogy a szóbeli megállapodás utján létrejött ügylet után illeték nem jár, az adóhivatal pedig nem tudhatta, hogy milyen természetű és formájú volt a megállapodás és a hozzá átküldött hivatalos tanácsai kérelmeknek tett elégét, mikor az illetékek megtróta a várost. A törvényhatóság a pénzügyminiszterhez fordul és felterjesztésében felvilágosítja őt a helyzetről és kéri, hogy töröltesse a husdrágító illetéket.

— Harmincezer koronás postalopás fel derítése. Szekszárdról jelentik: Tamási tolna-megyei község postahivatalából elloptak egy harmincezer korona tartalmú pénzeszsákokat. A hatóság ötszáz korona jutalmat tűzött ki a tettes kézrekerítőjének. Erre egy öregasszony jelentkezett a rendőrségen és azt mondotta, hogy megkeríti az értékes pénzeszsákokat, ha biztosítják, hogy megfogja kapni az ötszáz korona jutalmat és ha nem kutatják, hogy honnan hozza vissza a pénst. Erre ígéretet tettek és az asszony rövid idő múlva kézbesi-

tette a zsákokat, amely nyitva volt ugyan, de mindössze egy ajánlott levelet hiányzott belőle, melyben valaki barotva pengét küldött. A hatóság most azt nyomozza, hogy milyen módon került az asszony birtokába a zsák.

— Áll drágán számt. — becsukják. A r. kir. belügyminiszter 1915. évi 4093. számú rendeletével érdekes határozatot hozott. M. I. hatóságai rendelet értelmében eszközöndő számtartásért aránytalanul magas összegű követelt s e miatt elítélték. Előbbi bejelentés alapján a következők szerint határozta meg a miniszter a járás-főszolgabírája, elsőfokú ítéleteinek részletben változtatásával hozta másodikfokú büntető ítélet helybenhagyását oly változtatással, hogy terhelte azon eseteleménye, mely szerint a földes úr föld felszántásáért 52 koronát követel, az 5600—1914. B. M. rendelet 1. §-ába ütköző kihágást képez és ezért terhelte a rendelet 4. §-a alapján büntetetté a kiszabott büntetéssel. Az 5600—1915. évi B. M. rendelet ugyanis az élelmiszerek és egyéb elsőrendű szükségleti cikkek árának és az ezek körül szükséges szolgáltatások díjazásának aránytalanul magas összegben való megszerzését kthágásnak minősíti. Minthogy pedig a szántás, mint a mezőgazdasági termények előállításának egyik lényeges tényezője elsőrendű szükségleti cikkek előállítása körüli szolgáltatásnak tekintendő, ennélfogva terhelte azon eseteleménye, hogy másfél hold föld felszántásáért 52 koronát, vagyis aránytalanul magas összeget követel, az 5600—1915. B. M. rendelet 1. §-ába ütköző kihágás tényálladékat állapítja meg.

— Hősi halál. Azzal a fenntartással, hogy ezideig csak magánértesülés nyomán, de hivatalos megerősítés torakájában még nem érkezett meg Aradra a szomorú hír, írjuk meg, hogy Mayer Odón dr-t, alvinci országgyűlési képviselőt és családját súlyos csapás érte. Két fia a mozgósítás első napja óta, mint egyik huszárezredünk tisztjei harcolnak az északi harctéren. Ma Retegh Miklós hunyadmegyei főispánhoz Janky alezredes táviratot intézett, amelyben tudatja, hogy az idősebbik Mayer fia a legutóbbi harcok egyikében hősi halált halt és kéri a főispánt, hogy keresse meg Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspököt, akinek Mayer dr. jogtanácsosa, hogy ő közölje a családdal a megrendítő hírt.

— Megszökött orosz hadifoglyok. A borosbesei járás főszolgabírája körözölevelet adott ki a weisselburgi hadifogoly táborból Magyar Földértékesítő Részvénytársaság részére Déznára erdei munkálatra kiadott 100 darab orosz hadifogoly közül megszöktek Pajos Spakó 22 éves, nőtlen, alacsony termetű szőke XIV A. 5983 számú és Kabelikow Vaszelis 23 éves, nőtlen, középtermetű, vöröshajú, balcombján lövéses sebhely XIV A. 5891. számú gyalogos orosz hadifoglyok ellen, akik október 11-én virradóra Dézna községben levő éjjeli szállításról orosz katonai egyenruhában megszöktek. Elfogatásuk esetén a legközelebbi csendőrségnek átadandók.

— Halálozás. Schneider János építőmester, békésmegyei bizottsági tag életének 58 ik évében hosszas szenvedés után október 20 án délelőtt 9 órakor Gyulán elhunyt. Temetése október 21-én volt.

— Az Aradi Torna Egyesület október hó 22 én délután fél 7 órakor a városháza gazdasági hivatalában választmányi ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— Orvosi szigorlat. Szele Károly orvosnövendék, Szele József dr. fia ma a budapesti tudományegyetemen kifizetéssel tette le az utolsó orvosi szigorlatot.

— A hol tilos a határátlépés. Varjassy Lajos polgármester közhírré teszi, hogy a belügyminiszter rendeletével a Szalancz-fürésztelpei és Bálványosi átkelőknél a határátlépést további rendelkezésig tiltotta.

— Az aradi katonai kórházak új vezetői. Egy igen népszerű, méltán nagybecsült, kiváló férfi távozott el a minap Aradról. Gidófalvy Béla dr. főorvosost, aki az aradi katonai kórházak parancsnoka volt, egy fábri mozgókórház parancsnokává nevezték ki. Gidófalvy dr. néhány hónapi aradi működése alatt rendkívüli módon megkedvelte magát úgy az előkelő polgári, mint a katonatiszti körökben és távozását ószintén sajnálják mindazok, akiknek aradi működése alatt alkalmuk volt vele érintkezni. Az aradi katonai kórházak parancsnokságát távozására után kette választották és idehelyezték Sauerwald Bálint dr. főorvosost, aki a tartalékkórházaknak lesz a parancsnoka, továbbá Szama József dr. főorvosost, aki a kiegészítő kórházak vezetését kapta. Mindkét orvosi funkcionárius ma foglalta el állását. A most idehelyezett Sauerwald dr. főorvos éppen most kapott magas helyről jövő elismerést. Hees Rudolf altábornagy, temesvári katonai parancsnok tegnap kiadott parancsában legmelegebb és dicsérettel elismerését nyilvánította a főorvosnak a katonai közegészségügy és a kórházakban teljesített önteljesítő és eredményes munkásságáért.

— Az őszi vásár. Green Nándor főkapitány közhírré teszi, hogy Aradon az őszi országos vásár október hó 29-től bezárólag november hó 2-ig lesz. Az állatvásárt a Btkás dűllőben lévő új vásártéren tartják. Az országos állatvásárok október hó 29 és 30-án lesznek. A vásár első napján, vagyis október hó 29-én azaz pénteken a vásártérre kizárólag csak hasított körmű állatok, (szarvasmarha, borjú, sertés, juh, bárány) a vásár második napján, vagyis 30-án szombatnap pedig kizárólag csak lovak hajthatók fel eladás céljából. A felhajtás ugy 29-én, valamint 30-án reggel 6 órától van megengedve. A kirakó vásár október hó 29-től november hó 2-áig tart. Az elkerített lóvásártérre is szabad szekérbe fogott lovakat bevinni, de csak akkor, ha szekérbe fogott lovak is szabályszerű marhalevéllel vannak ellátva. Aki a szekérbe fogott lovakat nem szándékozik az elkerített állatvásárra bevinni, marhalevél nélkül is bejöhethet a külön kijelölt helyre.

— Nordisk-világszenzáció az Apollóban. Szébbnél-szebb, káprázatosnál-káprázatosabb filmek sorozatát bocsátotta piacra a világhíres Nordisk Films Compagnie s a filmpiacnak ezeknek a minden más filmeket összehasonlíthatatlanul fölülmuló eseményeinek kizárólagossági jogát az Apolló-színház drága pénzért biztosította magának. Jóleső öntudat tölti el az Apolló-színház vezetőségét, minden Nordisk-uidonságot a vidéken legelőnek kap kézhaz. Hogy milyen előnye ez az Apollónak, bizonyítéka annak ez a hét, amelynek minden másodnapján új Nordisk-képeket mutat be az Apolló. A közönség hatalmas tömegtét viszi a Nordisk-láz az Apolló-színházba, amelynek vászonlapján csodásan megkonstruált, festőien szép, minden detektívdrámát túlszárnyalóan érdekfeszítő drámák peragnak le. Még ma „A lüldöző Nympa” és „A bajadér halála” váltja ki a zsufolt nézőtérből az elragadtatást s holnap, pénteken már a Nordisk-filmgyár őszi repertoárjának legnagyobb slágere, a leggrandiózusabb műve: „A pokol vitorlása” kerül bemutatásra. Ugy gondoljuk, mást sem kell mondanunk, csak azt, hogy a dráma eseménye a tengeren játszódik le. A pénteki új műsoron kerélt bemutatásra még a „Férfigyűlölet” című pompás 3 felvonásos vígjáték is a kövér Müller Annával a főszerepben.

— Vak katonának. A vak katonák részére egy német repülőtiiszt Czernahévvizről négy koronát küldött lapunkhoz a vak katonák számára. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Gyógyszertár áthelyezés. Kárpáti János 28 év óta fenálló gyógyszerárát Boros Béni-tér Dengl-féle házból a szemben lévő volt R. dnai-ut sarkára helyezte át és a mai napon a nagyközönség rendelkezésére e díszes és a közegészségügyi kívánalmaknak mindenképpen megfelelő gyógyszerárát megnyitotta. 4221

— Adomány a sebesült katonák mozi-jegyére. Arad város tanácsának ama határozata, amellyel korlátozta a sebesült katonák ingven-mozilátogatási lehetőségét, országoszerle élénk feltűnést keltett. A nem mindennapi határozatról olvasott Brassay Zoltán volt aradi fényképész is, aki jelenleg Hajduböszörményben lakik. A derék fényképésznek megessett a szíve a szerény katonákon és tis koronát küldött az Aradi Közlönyhöz azzal a kérelemmel, hogy vegyünk azon jegyet a moziból kirekesztett sebesült katonáknak. Kívánságának már eleget tettünk.

— Meleg trikók gyermekek és felnőttek részére, szép flusokkák és leányka kalapok, keztyűk és harisnyák, ugyszintén gyermek-kocsik és gyermekszékek gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás Fischer Nagy-áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Oszi divatlapok Kerpelnél. 198
— 35 dekás tábori dobozok Kerpelnél.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1915. évi október 22-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Itt először:

Lyon Les.

Regényes színjáték 8 felvonásban.

Kezdete este 7,3 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

APOLLO SZÍNHÁZ.

Október hó 22., 23. és 24-én
pénteken, szombaton és vasárnap

A Nordisk Films Comp. szenzá-
ciója.

A pokol vitorlása

Látványos dráma 3 felvonásban.

Főszereplő:

Else Fröhlich.

Az előadások hétköznapokon 7,6, 7,8 és 9
órákor kezdődnek. Vasárnap pénztárnittás
7,3 órákor, az előadások kezdete 3 órákor.

* Az ezen rovat alatt közöltteket nem vállalunk
felelősséget.

KERPEL IZSÓ

Könyv-, zenemű- és papir-
nagykereskedése, műkeres-
kedése, kölcsönkönyvtára és
zeneműkölcsonzó intézete

ARADON.

Minden ujdonság raktáron.

Antikvár könyvek és hangjegyek

Egy millió ritka bélyeg raktáron.

Tábori dobozok nagy készlete.
Viszonteladóknak nagy ár-
engedmény.

Irodai szerek és kellékek első-
rendű minőségben. Különle-
gességek.

Kitűnő szénpapiros írógép-
szalagok és kellékek. Hasz-
nált és új írógépek rak-
táron.

Papir- és írószer árukból
viszonteladóknak nagy ár-
engedmény.

Veszek a legmagasabb áron
egyes könyveket, egész
könyvtárakat és levélbélyeg
gyűjteményeket. Ugyszintén
ujabb és régi festményeket is.

Vidéki megrendelések a legpon-
tosabban intéztetnek el.

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

Óriási

bajok vannak most a bádogdo-
bozok körül a nagy fémhiány
miatt úgy, hogy gyáramban több
izben üzemmavar fordult elő, mert
nem tudtam a sokféle nagyságu
bádogdobozokat beszerezni. Mély
tisztelettel kérem tehát a t. fo-
gyasztó közönséget, hogy bevá-
sárlásainál legyen szives csak
az óriási

FEDÁK

cipőkrémét kérni, hogy a szük-
séges dobozok készítése egyön-
tetű legyen, mert csak így lesz
módomban tisztelt vevőim óriási
szükségletét, dacára a súlyos
viszonyoknak kielégíteni.

Az óriás Fedák-

cipőkrém

ma már nélkülözhetetlenné vált
minden háztartásban, mert Há-
ziasszonyaink meggyőződtek ar-
ról, hogy ezen kipróbált, jó czi-
pőkrém az összes gyártmányo-
kat felülmúlja.

Az Oriási Fedák cipőkrém a
nyers anyagok folytonos emel-
kedése folytán

40 filléres árban

kerül forgalomba, mert sikerült
nagyobb mennyiségű, elsőrendű
minőségű nyersanyagot besze-
reznem és így a háboru előtti
kitűnő minőségben

mindenütt !! kapható !!

Vadász Zsigmond

vegyészeti gyára

Budapest, VI., ker. Lehel-utca 29. szám.

Képvisele: Szemző Armin áru-
ügynöksége által Arad. Telefon 592.

PAFF

varrógépek

műhímezésre és ipari célokra, utolérhetetlen tartósságuk, könnyű, zajtalan járás. Waffrad kerékpárok, Iróangyal védjegyes és Columbia gramophonok, legújabb felvételi Király Ernő lemezek kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók

Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon szám 96. 4037

107-1915. végzet. sz.

Arverési hirdetmény.

Audított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a világosi kir. járásbíró 1915. évi 1552 számú végzése következtében dr. Reiner Albert újszentannai ügyvéd által képviselt Újszentannai Gazdasági és Iparbank javára 400 kor. s jár. erejéig 1915. évi július hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 2800 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 70 m. m. tisztabuza nyilvános árveréren eladottnak.

Mely árverésnek a világosi kir. bíróság 1915. évi Ph. 1758/2 sz. végzése folytán 400 kor. tőkekövetelés, 2000 koronának 1914. évi augstus hó 12 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 75 koronában bírólag már megállapított költségek erejéig, Újszentanna községben végrehajtást szen-

vedők lakásán leendő megtartására 1915. évi november hó 6-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűztük és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. A helyszínébe a községhezától lesz az indulás.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Világos, 1915. évi október hó 17. napján.

Thuránsky
kir. bír. végrehajtó.

4114

Vadgesztenyét

veszek minden mennyiségben.

Cim

Dresdnandt Gyula,
Boros Beni-tér 22.

Telefon 777. szám 4077

Pályázati hirdetmény.

A békéscsabai helyőrségi élelmezési bizottság szállítóképes céget vagy egyéneket felszólít ajánlat tételre: marhahús, sertéshús, juhtus, disznósír, burgonya és mindennemű fűszer cikkek havonkénti szállítására.

A szállító köteles magát egy-egy periódus alatt az árakat változtatlanul fenntartani és a megajánlott árukból a szükséges mennyiséget szükség szerint Békéscsabán leszállítani és köteles a nevezett bizottságnál 10.000 koronát készpénzben vagy állampapírokban biztosítékként letétbe helyezni.

Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok két példányban, e hó 25-ig, terményekből minták becsatolásával, az élelmezési bizottság (Garnisonsmenageverwaltung) címére Békéscsaba küldendők.

Békéscsaba, 1915. október hó 14.

4018

A kisjenői főhercegi uradalomban 16 drb
1, 2 és 3 éves fehér, magyarfajta

tenyészbika eladó.

Érdeklődők sziveskedjenek alulírt felügyelőséghez fordulni.

A Kisjenői Főhercegi Uradalom Haszonbérlete r. t.
gazdasági felügyelősége.

4084

LISZT-et

Arad sz. kir. város hatóságilag engedélyezett nagyáruháznál. Viszont eladóknak különféle előnyök.

KORPÁ-t

mint a Korpa Központ szerződéses megbízottjai. Vidéki és helybeli rendeléseknél 10 m/m. vételnél előnyárban

adunk,

mint a
Hadi Termény r. t.
bizományosai.

Veszünk

buzát, rozst, zabot,
árpát, babot és

csöves tengerit.

4056

Kornis Zsigmond és Márton

Liszi és korpa
Telefon 918.

Boros Beni-tér 21.

Hadi Termény bizományosa
Telefon 1051.

Élő- és művirág koszorúk

Halottak napjára ajánlom a részvétet kifejező gyászoló családoknak nagyválasztéku mű- és élővirág koszorúmat legjutányosabb árakban. 4115
Megrendelések a legizlésebb kiállításban azonnal elkészülnek.
Pauzár Sándor kertészete, Weitzer János-utca 9. szám.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér. Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők. A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők. A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Venus.”

Ma délután háromkor ugyan azon a helyen várom. 4119

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatal ember

irodai gyakorlat, nagyobb irodában alkalmazást talál; ajánlatok „Megbízható” jellegre a lap kiadóhivatalába intézendők. 4117

Házmesternak

keresünk tisztességes házaspart. Kőműves és vízvezetési munkákban járások előnyben részesülnek. Cím a kiadóhivatalban. 4118

Pénztárnok

és írodakisasszony azonnali alkalmazást nyernek. Német nyelv tudása megkívánatik. Ajánlatokat kérek „Szorgalmas” jellegre. 4085

Fiatal pincemunkásokat

keresek jó fizetéssel. Kádár segédek vagy olyanok akik már pincészetekben dolgoztak, előnyben részesülnek. Jelentkezők jöjjenek irodámba. Domány József Arad. 4089

Könyvkötő segéd

Ki önállóan dolgozni tud azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatok a fizetési igény megjelölése mellett az Aradi Nyomda r.t.-hoz intézendők.

KIADÓ LAKÁS.

Szépen bútorozott szoba, elő- és fürdőszobával november 1-re kiadó. Érdeklődni lehet Batthyány-u. 82/4. fűszerüzletbe. 4116

Apponyi-ut 2. számú

házban májusra egy lakás kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál ugyanott. 4097

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Több bricsnyereg lőtakaró, ló felszerelések, alighasznált állapotban eladók Bleier Ignác Szent Pál-u. 12. 4027

Étburgonyát

wagontételben jutányosan elad Bartha István terménykereskedő, Brassó. 3946

Oltrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3785

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chewro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő Tőzsde, Apolló mozi mellett. 3405

Ossi Divat Album

1000 ábrával kor. 2-40 Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésben Arad, Szabadság-tér 1. 781

Kedveső mellékjövdelem!

Bükkmagot veszek bármily mennyiségben aki annak szerzésével foglalkozni kíván közölje címét Goldschmidt Mihály aradi céggel. 4004

Jókarban lévő

káposztás hordók kaphatók Dürr Kocsárdnál, Boros Beni-tér 15. szám. 4103

KÜLÖNFÉLE

Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Jó tyukszemvágó

hadmentes,

a temesvári „Hungária” fürdőbe 4098

azonnal felvétetik.

Jelentkezni a fürdő irodájában.

Cognac,

Likörök,

Szilvorum,

Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,

Lloyd-palota. 859

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez 4081

Kalmár József

villanszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

Könyvkötő segéd

ki önállóan dolgozni tud,

azonnal alkalmazást nyer.

Ajánlatok a fizetési igény megjelölése mellett

az Aradi Nyomda r. t.-hoz intézendők.

Permetező javítások elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott zuhany mindig friss, tiszta levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló baktériumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa aknátressz mellőztetik, mert ezek viznyálka képződik ami a kolera, tífusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelpeivé változnak. 1121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfecskendők.

Patent borszivattyuk.

Patent kályhacsövek.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Hölgyközönség

szíves tudomására hozom, hogy az

ősz és téli szöveteim megérkeztek.

Módomban áll legújabb divatlapjaim után legizlésebb kosztümöket és alkalmi ruhákat szolid árban elkészíteni. 4001

Szíves megrendeléseket kérek, kitünő tisztelettel

Varga Kálmán női szabó divatterme, Deák Ferenc utca 39.